

BASINA ve KAMUOYUNA

17 AĞUSTOS 1999 DEPREMİNİN 4. YIL DEĞERLENDİRMESİ

(TAKDİR-İ İDARİDEN TAHSİL-İ VERGİYE!!)

17 Ağustos 1999 Kocaeli Depremi üzerinden 4 yıl geçti. Beklendi ki, yer bilimcilerin on yıllardır ülkemizin deprem riski konusundaki uyarılarını dikkate almayan siyasal iktidarlar, bu kez felaketten ders çıkartırlar. Yılların ihmal ve rant politikalarıyla kırkbine yakın insanımızın can kaybına ve yirmi milyar dolar maddi zarara neden olan siyasal sorumsuzlar, planlı kentleşme ve güvenli yapılaşmaya yönelik düzenlemeleri acilen gerçekleştirirler. Olmuş ve olası afetlerin yarasını saracak maddi, kurumsal ve hukuksal önlemleri ivedilikle alırlar.

Ancak uzun bir zaman geçmesine karşın, depremedelerin yaşamsal gereksinimlerini karşılamakta aciz kalan hükümetlerin geleceğe ilişkin etkin ve kalıcı bir önlemede almadığı açıktır. Bu acı gerçek Ulusal Deprem Konseyi ve Sayıştay raporlarında da dile getirilmiştir.

Ülkemizin Jeolojik konumu nedeniyle coğrafyamızın önemli bir bölümünde olduğu gibi, yirmi milyon insanımızın yaşadığı İstanbul ve çevresini etkileyecek bir yıkıcı depremin pek yakında olduğu biliniyor. Birbirine örtüşen birçok senaryoya göre yıkıma uğrayacak 70.000 binanın 30.000 kadarının yassı kadayıf gibi kat kat ve üst üste yığılacağı öngörülmüyor. Yıkıma uğrayacak yapı sayısının 600.000 civarında olacağı tahmin ediliyor. Bu depremde 50.000 insanımızın öleceği, 300.000 kişinin yaralanacağı, 250.000 kişinin işyerleri yıkılacağı için işsiz kalacağı, 400.000 ailenin evsiz kalacağı öngörüsü abartılı bulunmuyor. 50-60 milyar dolarlık bir ekonomik kayıp bekleniyor. Ve ellerimiz bağlı, bekliyoruz makus kaderimizi. Kaderci bir avuntuyla, "depremle birlikte yaşamaya alışmalıyız" safsatısıyla.

Peki toplumun "huzur ve refahı ... ülküsünden ayrılmayacağına" namus ve şerefi üzerine and içen yasama organı üyeleri, yürütmeden sorumlu bakanlar kurulu ne yapıyor. Birkaç milyar dolar borç alabilmek için ülkemizi sömürgeleştirecek yasaları bir gecede meclisten geçirecek eşsiz bir özveri(!)

gösterebiliyorlar. Oysa sadece İstanbul da milyarlarca dolarlık kayba yol açacak, her yıl gayınsafi milli hasılanın %1-3 'ünü harcadığımız doğal afetlerle ilgili yasalar meclisin ve ilgili bakanlıkların tozlu raflarında taslak ya da tasarı olarak bekletiliyor.

"Ekonomik kurtuluş için" AB'ye girmek amacıyla "uyum yasalarını" uyumadan, bir çırpıda meclisten geçirenler nedense imar yasasını, afetler yasasını, yerel yönetimler yasasını dört yılda düzenleyemediler. Anlaşılan siyasal iktidarın gözünde sadece gelecek borç krediler var, euro var dolarlar var. İnsan yok, çocuklarımız yok, İstanbul'da, Bursa'da, Muş'ta, Tekirdağ'da, Çankırı'da, Adana'da, İzmir'de, Kahramanmaraş'ta, Erzurum'da Denizli'de, Afyon'da, Balıkesir'de, Muğla'da vd. ölmesi, yaralanması, işsiz ve açsız kalması beklenen canlar yok. İnsan gözden çıkartılmış. Toplum doğal afetler karşısında kaderiyle başbaşa, yapayalnız bırakılmıştır. "Devletin Zirvesi" İMF'nin ertelediği borç ödemesi karşılığında ABD emperyalizminin çıkarları için Irak'a asker göndermek için toplanırken, on binlerce insanımızın canına ve milyarlarca dolar maddi yıkıma yol açacak deprem tehlikesine karşı bir türlü toplanamamıştır. ABD'ye hizmet tezkeresi için tatilde iken bile toplanacağı anlaşılan Meclis, deprem için olağan meclisindeyken bile toplanamamıştır.

Umalım bu aymazlığın altında büyük rant hesapları yatmasın. **"Deprem yoksulları vurur"** genellemesinden hareket eden fırsatçılar beklenen büyük yıkımı kendileri için bir yatırım olanağı olarak görmesinler. **Umalım siyasal iktidarın bu umursamazlığı "ekonominin yeniden canlanması" için, inşaat sektörünün dirilmesi için, yeni vergiler ihdas etmek için, toplumun afet durumundaki itaatkar ruh hali için, çalışanların ekonomik ve sosyal haklarının kısıtlanması için, yeni zamlara meşruiyet sağlamak için, enflasyona gerekçe bulmak için, sağlık hizmetleri piyasasının gelişmesi vb. için, felaketi bir fırsat olarak görmesinden kaynaklanmasın.**

Basın Açıklamaları

Geçtiğimiz yıl kimi iş çevrelerinin İstanbul depremine ilişkin bilimsel görüşlerin açıklanmasının turizmi baltaladığı iddiası bu yaklaşımın bir belirtisi olarak hatırlarda, insan yaşamını önemsemeyen, sadece kar dürtüsüyle hareket eden bu egemen çevrelerin iktidarlar üzerindeki etkisi biliniyor. Ancak onlar açısından korkulacak bir şey yok. Varsıl olanaklarıyla muhtemelen işyerleri, sağlam konutları ve değerli canları zarar görmeyecek. Ekleyelim, ticari çıkarları da. Felaket sonrası rantlarından yararlanacakları mutlak. Ceset torbasından, cenaze levazımının dan da yeterince kazanamazlarsa eğer, mezarlık turizminden kazanacakları muhakkak, İstanbul'da inşa edilecek ve kapısına "Dünyanın En Büyük ihmal ve Sorumsuzluk Mezarlığı" anıtı dikilecek bu mezarlığı dünyanın her yerinden milyonlarca turistin ziyaret edeceği kesin!

Üzerinde yaşadığımız coğrafyanın taşıdığı deprem, heyelan vb. jeolojik riskler ve yaratabileceği zararlar ortada iken çözüme yönelik adımlar atılmıyor.

Sismik anlamda aktif olan Alp Kuşağında yer alan ülkemizde deprem olgusu göz ardı edilmeyecek bir gerçek olup, ülkemiz bir çok fay tarafından kesilmektedir. Yer ve konumları bilinen bu fayların bir bölümü deprem oluşturabilecek nitelikte aktif faylardır Dolayısıyla deprem olgusu açısından aktif fayların izlenmesi önemli ve gereklidir. Özellikle depreme bağlı zararların azaltılabilmesi, bir doğa olayı olan depremin afete dönüşmemesi için zemin koşulları dikkate alınarak mühendislik hizmetlerinin depreme dayanıklı yapı üretimine yönlendirilmesi sağlanmalıdır. Sağlam olmayan mevcut yapıların güçlendirilmesi konusuna, ülkenin olanakları elverdiği ölçüde ve zaman yitirmeden, ağırlık verilmesi gerekmektedir. Ne yazık ki doğanın kendisi bize ders vermeyi sürdürüyor. 1948'de İhsan Kettin 'den yakın geçmişte yitirdiğimiz Aykut Barka'ya kadar çok sayıda Jeoloji mühendisi, ülkemizin deprem riskini ülke ve dünya bilim çevrelerine taşımış ancak bu konudaki uyarılar yıllardır plansız ve rant hırsının yönlendirdiği imar ve yapılaşma politikalarında göz ardı edilmiştir.

4 yıl önce 17 Ağustos ve 12 Kasım'da yaşadığımız depremler on binlerce yurttaşımızın yaşamını yitirmesine 1 00 binden fazla konut ve işyerinin yıkılmasına neden olmuştur. Fay sadece jeolojik bir

kırık oluşturmakla kalmamış, siyasal, sosyal, ekonomik , kültürel ve bilimsel kurum ve anlayışları da sarsmıştır .Depremden hemen sonra sıkça duyduğumuz " Artık hiç bir şey eskisi gibi olmayacak" cümlesinin de geçen 4 yılda hamasi söylemin ötesine geçmediği kısa sürede ortaya çıkmıştır . Geçtiğimiz 4 yıl içinde gerçekleşen Afyon, Sultandağ, Çankırı - Orta , Tunceli - Pülümür ve Bingöl depremlerinde yüzlerce canın yitirilmesi bu aymazlığın devam ettiğinin göstergesidir.

4 YILDA OLANLAR

>• Ülkenin Kızılay, Sivil Savunma Teşkilatı ve Afet İşleri gibi kurumlarının ne halde olduğu ve liberalizm hayalleri uğruna, kamu varlıklarının nasıl peşkeş çekilerek tasfiye edildiği ortaya çıkmıştır. Yönetenlerin yönetemez, bilgililerini) bilgisiz, ilgililerin(!) ilgisiz olduğunu deprem açığa çıkarmıştır.

>• İnsanlarımız kışları naylon çadırlarda geçirmiş; donmuş, yanmıştır.

>• Afet fonunda bir milyon TL. çıkmıştır.

>- Enkazlar günlerce arama kurtarma ekipleri beklemiş, dozerle denize dökülmüştür.

>• Yıllardır çözüm önerileri sunanlar, halktan yana olanlar suçlanmış; sözlerine itibar edilmemiştir.

>• İstanbul'da oluşabilecek bir depremin yaratacağı felaket karşısında somut bir çözüm uygulaması yoktur. Bedeli kimin ödeyeceği ortadadır.

>• Deprem sonrası tarım alanları, dolgu alanları yine ihale yöntemleri ile rantçılara peşkeş çekilmiştir,

>• Doğal afetlerle birebir ilgili meslek odaları yönetenler tarafından halen muhatap alınmamaktadır,

>• Deprem sonrası kimse, hatta sistem dahi kendini sorgulamamıştır,

Bilim çevreleri de nesnel değerlendirmeleri bir yana bırakıp rantçı zihniyete teslim olmuştur,

>- Deprem ertesinde ulusal ve uluslararası dayanışma ve paylaşmanın en güzel örneği sergilenecek toplanan bağışlar ve yardımlar ile Hükümet'ce çıkarılan ek vergilerle elde edilen milyarlarca doların oluşturduğu kaynaklara ait sağlıklı bir bilgi kamuoyuna açıklanmamıştır. Bu konuda tek yetkili olan ve yardımları denetlemekle görevli Sayıştay hükümetin çıkardığı KHK'larla devre dışı bırakılarak anayasal suç işlenmiştir.

> ülkede kentleşme ve sanayileşme politikalarının yeniden gözden geçirilmesi gerekirken yapılmamıştır.

> 4708 Sayılı Yapı Denetim Kanunuyla temel bir kamu hizmeti olan denetim konusu özelleştirilerek piyasanın kar hırsına terkedilmiştir.

>- "Deprem kavramını bir kazanç kapısı yapan ve her depremden sonra ekranlara fırlatarak sözde bilimsel açıklamalarla kendisini ve şirketini pazarlayan yer röntgencisi rantçı profesörler ve bilimadamları türemiştir.

>- Deprem fuarları açılıp, deprem nasıl pazarlanır, nasıl paraya çevrilir hesabı yapılmıştır.

> Eski müteahhitler yeni yapı denetimcisi yapılmışlardır.

>• Depremzedelere yapılan prefabrik konutları su basmıştır.

>- Deprem felaketinden sonra kaybolanlar halen bulunamamıştır.

>- Yurt içinden ve yurt dışından gelen yardımlar nerede, nasıl ve kime harcandı halen açıklanmamıştır.

> Yerel yönetimlerimiz deprem konusunda halen bilgisiz ve ilgisizdirler.

>• 4 yıldır hiçbir politikacı depremzedelerin sorunlarını paylaşmamıştır.

>- Olabilecek yeni depremler için hiç bir hazırlık yapılmamıştır.

>• "Deprem yaralarını sarmak" için çıkarılan "Ek vergiler" başka amaçlar için kullanıldı. Çeşitli adlar altında toplanan 7 kat trilyon para'nın 4 katrilyonundan azı bu amaçla kullanıldı.

>• Siyasi iktidarlar bu geçici vergileri kalıcı duruma getirdi. 2003 yılının Ocak - Haziran döneminde bu vergilerle 1 katrilyon 104 trilyon 926 milyar TL toplanmışken, yasanın gerektirdiği alanlara yalnızca 61 trilyon 314 milyar TL harcandı.

Olumsuzluklar saymakla bitmiyor; bitmez gibi görünüyor ve aşağıdaki soruların yanıtları da hala verilmiş değildir..

Dünya bankasının kamunun küçültülmesi talepleri doğrultusunda bugüne kadar doğal afet zararlarının giderilmesi ve bilimsel çalışmalara kaynak özelliğine sahip Afet Fonu kaldırıldı. NEDEN?

17 Ağustos ve 12 Kasım Depremlerinden sonra sadece Marmara Bölgesinde yoğunlaşan imar

planlarına esas jeolojik/jeoteknik etütler, deprem riski taşıyan diğer alanlarda yapılmamıştır. NEDEN?

Her ölçekteki planlama ve yapılaşma öncesinde jeolojik ve jeoteknik etütleri zorunlu kılacak imar ve şehirleşme yasaasının ivedilikle yasalaşması için çalışmalar sonuçlanmamıştır. NEDEN?

İçerik olarak afet sonrası zararların giderilmesine yönelik hazırlanan ve 1965 yılından beri yürürlükte olan 7269 sayılı doğal afetler yasaasının afet öncesi yapılması gereken araştırmaları da içerecek şekilde yeniden düzenlenmesi yapılmamıştır. NEDEN?

Belirttiğimiz gibi imar yasaası, doğal afetler yasaası öncelikli iken siyasi iktidar yapı denetimi, deprem sigortası gibi dünya bankasının istekleri olan bir kısmı Anayasa Mahkemesince de iptal edilmiş yasaları yürürlüğe koymuştur. NEDEN?

Zorunlu deprem sigortası ile halen yürürlükteki 7269 sayılı yasa arasında afetzedelerin hak sahipliği konusunda çelişki varken bu sorun giderilmemiştir. NEDEN?

NELER YAPILMALI!

>• Doğa olaylarının afete dönüşmemesi için önlem "afet"ten önce alınmalıdır.

> Bunun birinci adımı akla, bilime, plana dayalı kentleşme ve sanayileşmedir.

>• İkinci adımı mühendislik ilkelerine dayalı güvenli yapılaşmadır.

>- Tüm bunların toplumsal yaşamda gerçekleşebilmesi için yaptırımlar içeren yasaların düzenlenmesi acil bir zorunluluktur. Bu anlamda imar yasaası, afetler yasaası, yerel yönetimler yasaası aklın ve bilimin ışığında yeniden düzenlenerek meclisten geçirilmelidir.

>• Güvenli yapılaşmayı kamusal bir hizmet olmaktan çıkartıp, ticari bir meta haline getiren, böylece şirketlerin kar hesaplarına terkeden, uygulamada hiçbir işlevi bulunmayan, Yapı Denetim Yasaası yürürlükten kaldırılmalıdır. Yerine merkezi idare, yerel yönetimler ve meslek odalarının eşgüdümlü, ortak kamusal denetimini esas alan bir yasa düzenlenmelidir.

> Sadece deprem sonrası oluşan zararları karşılamak üzere ve yeni bir vergi anlayışıyla hazırla-

nan, bilimsel temele dayanmayan bir bölgelendirme-yi esas alan, "zorunlu deprem sigortası" uygulaması yürürlükten kaldırılmalıdır.

> Acilen sadece beklenen "İstanbul Depremi ne yönelik olarak, kamusal ve özerk ayrı bir örgüt kurulmalıdır. Bu örgüt Sayıştay tarafından düzenli olarak denetlenmeli, karar alma mekanizmalarında meslek odaları, sivil toplum örgütleri yer almalıdır. Bir yasayla kurulacak bu kuruma imar ve planlama yetkileri verilmeli, kat mülkiyeti yasası, imar yasası, borçlar hukuku, istimlak hukuku vb. mevzuatta bu yetkileri etkileyebilecek mevzuat değişiklikleri yapılmalıdır.

İstanbul'un yapı stoğunun belirli bir program dahilinde, öncelikler doğru belirlenerek iyileştirilmesi, onarılması ve güçlendirilmesi, yıkılıp yeniden yapılması, bilim insanlarının ve mühendislerin gösterdiği yönde uygulamalarla kentin yeniden kurulması için bir seferberlik açılması artık bir yaşamsal zorunluluktur. Bu kurumun görevi bu çerçevede çalışmalar yapmak, yaptırmak, denetlemek ve yaptırımlar uygulamak olmalıdır.

> Anayasal suç olan ovaların, akarsu yataklarının, deniz ve göl kıyılarının, tarım alanlarının ve ormanların yerleşime açılması şeklindeki yağma politikalarından, maddi ve politik rantı amaçlayan imar arlarından derhal vazgeçilmelidir.

> Ülkemizin % 95'i depremden etkilenebilir. Ancak bilinmelidir ki sadece %5'inde yıkım meydana gelebilir. Ovalarımız, KAF ve diğer aktif tektonik hatların tehlikeli bölgeleri yerleşime kapatılmaktadır.

> Doğal afetlere yönelik çalışmalar, Sosyal Devlet anlayışının bir parçası olarak Kamu görevleri arasında kalmalıdır. Dünya Bankasının dayatmaları ile bu konularda çalışma yapan kurumların küçültülmesi, Mahalli İdareler Yasası ile hizmetin yerleştirilmesi ve piyasa koşullarının inisiyatifine bırakılması savunulamaz.

> 1999 Depremlerinin etkili olduğu alanlarda başlatılan imar planına esas Jeolojik-Jeoteknik etüt çalışmaları ülkemizin heryeri için zorunlu kılınmalı ve en azından I ve II. Derece deprem bölgesindeki belediyeler plan revizyonlarına ivedilikle başlamalıdır.

> 7269 Sayılı Afetler Yasası, 3194 sayılı imar Yasası başta olmak üzere yerleşimleri doğal afetlere karşı güvenli kılabacak çalışmalara altlık oluşturan yasaların değiştirilmesi için başlatılan ve 4 yıldır Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın tozlu raflarında

unutulan çalışmalara hız verilmelidir. Bu yasalar akıl, bilim, mühendislik normlarını temel olmak üzere ve meslek odalarının görüşleri alınarak düzenlenmelidir.

> Kentleşme politikaları üç beş vurguncuya değil ülkenin bilim ve teknik adamlarına bırakılmalıdır. Depremle ilgili meslek disiplinlerinin Yerel Yönetimlerde görev alması zorunlu hale getirilmelidir.

> Yapı Denetimi, Sigortacılık, serbest zemin etüdü üretimi gibi denetlenemeyen rantçı mekanizmalar terk edilmelidir. İller Bankası, Üniversiteler, MTA, DSİ, Karayolları gibi kamu kurumları düzenli kentleşmede görevlendirilmelidir,

> Tüm yurttaki Sivil Savunma örgütlülüğü, Kızılay gibi kuruluşlar yeniden yapılandırılmalıdır,

> Gelişmiş ülkelerdeki gibi ülkemizdeki fay hatlarına sismik dinleme ağları kurulmalıdır,

> İşsizliğe mahkum edilmiş teknik elemanlarımız değerlendirilmelidir,

> Kamu kurumları kentleşmede birebir görevli olmalıdır,

> Ülkenin hiçbir tarafında depreme ve doğal afetlere hazırlık açısında ayırım yapılmamalıdır,

> TMMOB Kamusal denetim süreci içinde yer almalıdır,

> Eğitim sistemi içerisinde doğal afetlere yönelik eğitim programları konmalıdır,

> İmar uygulamalarında görev alan mühendis ve mimarlardan, çağın gerektirdiği bilimsel, teknik ve etik normlara uymayanlar için meslek odalarının yaptırım olanakları yasal güvenceye kavuşturulmalıdır.

> Deprem haritası, Türkiye Diri Fay Haritası ile birlikte güncelleştirilmelidir.

> Yerel yönetimlerin başkan ve meclis üyeleri doğal afetler konusunda eğitimden geçirilmelidir,

> Depremzede vatandaşlarımızın talepleri bir an önce dikkate alınmalıdır,

> Kalıcı konutlardaki eksiklikler giderilmelidir,

> Depremzedelerin kayıp yakınları araştırılmaktadır,

> Sakat kalan deprem zedelere ücretsiz sağlık hizmeti, iş verilmelidir,

> Yurtiçi ve Yurtdışı yardımlar nasıl ve nerede tüketildi açıklanmalıdır,

> Kalıcı konutlardaki sosyal donatılar(okul, j hastane, yol vb.) tamamlanmalıdır.

> Medya daha sağ duyulu davranmalı ve rey-

ting uğruna boş konuşmalara pirim vermemeli, Ulusal Deprem Konseyi bilime ve halka yararlı olmak için "Deprem Riski" konusunda etik kuralları açıklamalı, yöneticilere yol göstermelidir.

Gerek odamız gerekse yerbilimciler sadece 1999 depremlerinden sonra değil, 60 yıldır ülkenin afet ve özellikle deprem gerçeğinin altını çizmişlerdir. Bu gün gelinen noktada ülkemizdeki deprem tehlikesi için söylenecek çok fazla da bir söz kalmamıştır. Hep söyledik, söylemeye de devam edeceğiz. Doğal afetlere karşı ulusal ihtiyaçlara yanıt verecek bir politikanın oluşturulması artık ertelenemez. Bu ülkenin insanları kendi siyasal, ekonomik gelecekleri kadar doğal afet tehlike ve risk geleceğimize gerçeği bilme, kendi geleceklerini kendileri belirleme hakkına sahip olmalıdır. Faylar zemini kırmakla kalmıyor, siyaset kurum ve anlayışlarını da kırıyor.

Şimdi, başta 58.inci hükümet olmak üzere tüm toplum olarak artık "ders almaktan" çıkıp adımları atmaya başlamalıyız. Deprem tehlikesinin sadece İstanbul'un değil geniş bir coğrafyanın ve nüfusun problemi olduğunu, doğal afet tehlikelerinin depremle sınırlı kalmadığı heyelan, su baskını vb olayların da önem kazandığını unutmamalıyız.

16.08.2003

DOĞA OLAYLARININ ACI SONUÇLARI KADERİMİZ DEĞİLDİR.

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

BASINA ve KAMUOYUNA

AFET ZARARLARINI AZALTMA STRATEJİLERİNE DAYANAN YENİ BİR AFET YÖNETİM SİSTEMİ VAKİT GEÇİRİLMEYEN OLUŞTURULMALIDIR.

Ülkemiz sahip olduğu jeolojik, morfolojik ve meteorolojik koşulları nedeniyle bir "afetler ülkesi" olarak kabul edilmektedir. Meydana gelen doğal afet olayları nedeniyle her yıl ortalama Gayri Safi Milli Hasılamızın %1'i ile % 3'ü arasındaki oranlarda maddi kaynaklar afet zararlarına harcanmaktadır. Ancak bu yüksek oranlar bile 1999 Yılı-

da yaşadığımız depremler, 1998 Batı Karadeniz Heyelan ve su baskınları gibi katastrofik afetlerde yapılan harcamalarda yetersiz kalmaktadır. Bu koşullarda hükümetler tarafından yeni vergiler veya dış krediler yoluyla ek kaynaklara gereksinim duyulmaktadır. Ülkemizde afet zararlarının faturalarını toplum olarak ödemek zorunda bırakılmaktadır. Üstelik ödenen faturaların nereye gittiğinin hesabı da verilememektedir.

Diğer yandan bu kaynakların afetler sonrası kira yardımı, kalıcı konut yapımı, alt yapının yeniden inşası gibi "yara sarma" hizmetlerine harcanıldığı bilinmektedir. Ancak son yıllarda dünyada afet tehlikelerine karşı yürütülen afet hizmetlerinde, "yara sarma stratejilerini" temel almak yerine, hızla "zarar azaltma stratejilerinin" ön plana çıkartıldığı bilinmektedir. Bu anlayış çerçevesinde afet tehlike ve risk analizlerinin yapılarak tehlike ve risk haritalarının hazırlanması, tahmin ve ikaz sistemlerinin oluşturulması, risk derecelemelerine göre arazi kullanım, yapı standartlarının belirlenmesi yoluyla zarar azaltıcı önlemler hayata geçirilmektedir. Bu ön aşamadaki çalışmalar, ülkelere afetlere daha hazırlıklı olmayı, en az maliyet ve can ve mal kaybıyla afetleri atlatmayı sağlamaktadır.

Ülkemizdeki afet bilgi ve deneyim birikiminin düzeyi, bu modeldeki bir afet yönetimi hizmetlerini hayata geçirmeye uygunsa da, ne yazık ki siyasi irade bu derecede olgunlaşmamıştır.

1999 Yılında meydana gelen iki büyük depremden biri olan 12 Kasım Bolu Depreminin üzerinden geçen 4 yılda ülkemizdeki afet hizmetlerini düzenleyen mevzuata yönelik ciddi hiçbir çalışma yapılmamıştır. Daha da kötüsü çok sayıda kamu kurumunun afet hizmetlerinde görev alması nedeniyle parçalı bir yapı görünümündeki ulusal afet yönetimi, Dünya Bankasının dayatmaları ile kurulan yeni kurumlarla daha da parçalı ve birbirinden kopuk bir hale getirilmiştir.

Bugünlerde kamuoyunda sıkça tartıştığımız "Kamu Yönetimi Reformu Yasa Tasarısında" ise afet hizmetlerinin ticarileştirilmesi, deneyimli kurum ve kuruluşların küçültülerek tasfiyesi, personelin iş güvencesinin kaldırılması gibi uygulamalar söz konusudur.

Basın Açıklamaları

1999 Depremleri sonrası sıkça tekrarlanan "UNUTMAYACAĞIZ" sözleri Bakanlar Kurulu toplantı salonunda "boş bir seda" olarak kaldı. Oysa Ülkemizin konumu gereği olası deprem riski, yapay gündem olarak ortaya atılan "türban" sorunundan çok daha yaşamsal ve acil bir gündem maddesidir.

İnsanı düşünmeyen "tüccar siyaset" için 8.5 milyar dolar önemiyse, bu amaçla ABD Emperyalizmine uşaklık ederek gençlerimizi ölüm tarlalalarına sürebiliyorlarsa belirtelim; olası depremlerin ülkemize maliyeti on milyarlarca dolar olacaktır. Onlar için önemi yoktur ama yinede ekleyelim, on binlerce insanımızın canı risk altındadır. Irak'ta ABD çıkarlarını gözetmek için tezkere üzerine tezkere çıkaranların, kendi halkının can ve mal güvenliğine ilişkin yasal düzenlemeleri gerçekleştirmemeleri "Milli İrade"yle açıklanabilir mi?

Sayın Hükümet üyeleri;

Depremzedeleri sorunlarıyla başbaşa bırakarak naylon çadırlarda UNUTTUNUZ!

Ülkemizdeki yerleşim alanlarında mevcut imar planlarının jeolojik - jeoteknik etüt sonuçlarına göre revize edilmesini UNUTTUNUZ!

Afet tehlike ve risklerinin yüksek derecelerde olduğu bilinen yerleşimlerdeki yurttaşların güvenli ve sağlıklı bir çevrede yaşama hakkını UNUTTUNUZ!

Ülkemizdeki en yıkıcı doğal afet olan depremlere karşı Ulusal Deprem Konseyi oluşturduunuz, Konseyin hazırladığı raporu UNUTTUNUZ!

"Yara sarma " yerine " afet zararlarını azaltma stratejilerine " dayanan ulusal afet yönetimi oluşturmayı UNUTTUNUZ!

İMF ve Dünya bankası direktifleri doğrultusunda hazırlanan yasaları meclisten bir çırpıda geçirdiniz ama insanımız için yaşamsal olan İMAR ve ŞEHİRCİLİK ve AFET yasalarını UNUTTUNUZ !

Deprem amaçlı toplanan yardımları ve vergilerin akıbetinin ne olduğunu halkımıza açıklamayı UNUTTUNUZ!

Mesleki eğitim konusu doğal afetlerin en önemli belirleyicisi olan jeolojik verileri elde etmek ve yorumlama olan JEOLJİ MÜHENDİSLERİ olarak, doğal olayları birer afete dönüştürmeden afet zararlarını azaltma stratejilerine dayanan yeni bir afet yönetim sisteminin oluşturulması konusunda siyasi iktidarı bir kez daha uyardıyı bir görev biliyor, basit bir doğa olayını afete dönüştüren anlayışları UNUTMADIĞIMIZI ve UNUTTURMAYACAĞIMIZI KAMUOYUNA DUYURURUZ.

Saygılarımızla,

17 Ağustos 2003

BASINA VE KAMUOYUNA

12 Kasım 1999 Düzce Depremi'nin üzerinden 4 yıl geçmesine karşın depremzedelerin taleplerine karşılık vermeyen siyasi iktidarlar, çareyi konut talebi için dilekçe vermeye giden depremzedeleri gözaltına almakta buldu.

72 gündür Ankara'da Abdi ipekçi Parkı'nda kalıcı konut taleplerine dikkat çekmek için çadırlarda kalarak seslerini duyurmak isteyen 47 depremzede Başbakanlığa Düzce'de topladıkları imzaları da iletmek isteyince gözaltına alındılar.

Depremin 4. yıl dönümünde hükümet deprem mağdurlarının en temel hakkı olan, dilekçe verme hakkını kullanmalarına bile izin vermedi.

"Deprem yaralarını sarmak için" çıkartılan "ek vergileri" başka amaçlar için kullanmakta hiç beis görmeyen siyasi irade, en demokratik talepleri bile baskıyla karşılıyor.

- Çeşitli adlar altında toplanan 7 katrilyon paranın nerede kullanıldığının hesabını veremeyenler deprem mağdurlarından hesap soruyorlar.

- Binlerce kişinin dört yıldır en zor koşullarda prefabrik konutlarda çektiği çileyi göremeyenler, depremzedelerin dilekçe vermesini tehlikeli görüyorlar.

- Deprem yaralarını sarmak için "geçici olarak" alınan vergileri kalıcı hale getirenler, dört yıldır "kalıcı konut" taleplerini karşılayamıyorlar.

- İftar şovlarıyla dini değerleri istismar edenler depremzedelerin Ankara'nın kışında iftarlarını çadırdırda yapmalarına bile izin vermiyorlar.

- Başbakanlık konutunda işadamlarına anlı şanlı iftar yemeği verdikleri gün, mağdur yurttaşların emniyette sabahlamaları için irade kullanabiliyorlar.

- Siyasi iktidar sadece emniyet güçlerini bu utanç verici girişimde kullanmamış, depremzedelerin Abdi İpekçi Parkı'ndaki özel eşyalarına çevreyi kirlettiği için zabıta marifetiyle el koymuştur.

- Bergama Ovacık'ta çevreyi, ülke toprağını kirleteceği mahkeme kararıyla belirlenen yabancı şirketlere karşı bir şey yapmayan, mahkeme kararlarını uygulamayan hükümet, kendi insanına karşı acımasızca davranabilmektedir.

Jeoloji Mühendisleri Odası olarak, dün "öğrencilerin YÖK'e karşı demokratik tepkilerini gaz bombaları ve şiddetle bastıran, bugün en temel hakkını kullanan depremzedeleri gözaltına alan siyasi iktidarı şiddetle kınıyoruz. Tüm demokratik talepleri baskı ve şiddetle bastırdığı günlerde "6. uyum paketi"ni imzalamakla öğünmesi, siyasi iktidarın demokrasi anlayışını ortaya sermektedir. "Beyzade"lere Başbakanlık konutunda iftar yemeği, "depremzedelere" emniyette gözaltı demokrasisi! Bu ancak sermaye demokrasisinin, "otoriter demokrasi"nin göstergesidir.

Bir kez daha siyasi iktidarı deprem zararlarını azaltacak yasal düzenlemeleri bir an önce gerçekleştirmeye ve deprem mağduru yurttaşların sorunlarının acilen çözümü için göreve davet ediyoruz. Depremzedelere karşı geliştirilen baskı politikalarından vazgeçmeye ve utanç verici gözaltı uygulamalarından vazgeçmeye çağırıyoruz.

12 Kasım 2003

BASIN ve KAMUOYUNUN DİKKATİNE

NEWMONT'A AİT BERGAMA OVACIK'TAKİ ALTIN İŞLETMESİ YASA DIŞI, TEHLİKELİ VE KİRLLETİCİ VARLIĞINI YAYILARAK SÜRDÜRÜYOR...

Bilindiği gibi, yargının yasaklama kararlarına karşın Newmont adlı yabancı şirket Bergama Ovacık'ta siyanürle altın elde etme faaliyetlerini sürdürmektedir. TMMOB'ye bağlı Odalarımız tarafından işletme nedeniyle yaşanacak çevresel riskler, mühendislik sorunları ve ekonomik sömürüye ilişkin görüşlerimiz yıllarca değişik ortamlarda dile getirilmiştir. Konuyla ilgili olarak Başbakanlık müsteşarlığınca TÜBİTAK'a hazırlattırılan bir rapor işletme yapılabilmesi için gerekçe olarak kullanılmıştır. Odalarımızın uzmanlarınca anılan rapor değerlendirilmiş olup, ayrıntılı ve kapsamlı bir metni kitap halinde sizlerin ve kamuoyunun bilgisine sunuyoruz.

Ayrıca Odalarımızın uzmanlarının geçtiğimiz günlerde işletme çevresinde yaptığı gözlemler kitapta belirtilen kaygıların yanı sıra daha vahim gelişmelerin ortaya çıktığını göstermektedir. Bu basın toplantısıyla çevresel, hukuksal ve ekonomik anlamda önemli soru(n)lar yaratan bu gelişmeler konusunda ilgili kurumların da dikkatini çekmeyi ve kamuoyunu bilgilendirmeyi amaçlıyoruz.

Burada değineceğimiz konularla ilgili olarak yetkili ve sorumlu kurumların dikkati çekilmiştir. Bu çerçevede geçtiğimiz hafta içerisinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Maden İşleri Genel Müdürlüğü, Karayolları Genel Müdürlüğü, İçişleri Bakanlığı, İzmir Valiliği, Sağlık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve diğer ilgili kuruluşlara, kendi alanlarına ilişkin soruların yöneltildiği yazılar iletilmiştir. Basın toplantımızda gündeme getireceğimiz konularla ilişkin ayrıntılı metni sizlere ayrıca sunuyoruz. Bu nedenle toplantıda belirgin ve öne çıkan sorunları ana başlıklarıyla gündeme getirecek bir özetleymeyle yetineceğiz.

EKONOMİ VE HUKUK KONUSUNDAKİ SORU(N)LAR

İŞLETMENİN BUGÜNKÜ GERÇEK REZERVİ NE KADARDIR?
NE KADAR ALTIN ÜRETİLDİ?

ATIK BARAJININ DOLMA ORANINA VE KULLANILAN SODYUM SİYANÜR MİKTARINA GÖRE
İŞLENMİŞ CEVHER VE ÜRETİLEN ALTIN MİKTARI NE KADARDIR?
YASA DIŞILIK, HUKUK TANIMAZLIK NASIL OLUP TA BU KADAR PERVASIZCA SÜREBİLMEKTEDİR?
SAĞLIK TARAMALARI YAPILMAKTA MIDIR?
SİGORTA SÜRMEKTE MİDİR?
TEMİNAT MİKTARI NE KADARDIR?

MÜHENDİSLİK VE ÇEVRESEL ETKİ KONUSUNDAKİ SORU(N)LAR

SAHADAN SIYRILAN BİTKİSEL TOPRAK NEREDE?
ATIK BARAJINDAKİ GEÇİRİMSİZ KİL TABAKASININ KAYNAĞI VE ÖZELLİKLERİ NEDİR?
ATIK BARAJININ DSİ TARAFINDAN KONTROLÜ NASIL YAPILMIŞTIR?
AÇIK OCAK NEDEN VE NASIL BÜYÜTÜLMEKTE VE DERİNLEŞTİRİLMEKTEDİR?
AÇIK OCAĞIN OVACIK KÖYÜ YANINDAKİ GÜVENLİK BANDI KORUNACAK MIDIR?
ATIK BARAJI, PAŞALARLA AŞIRI YÜKSELTİLMEKTE MİDİR?
ATIK BARAJI NEDEN HIZLA DOLMAKTADIR?
ATIK BARAJI, TEHLİKELİ ATIKLAR YÖNETMELİĞİ'NE UYGUN MUDUR?
ATIK ÇAMURUNUN ZAMAN ZAMAN BARAJ GÖVDESİNE DÖKÜLDÜĞÜ SÖYLENTİSİ
DOĞRU MUDUR?
FİRMANIN ANALİZ SONUÇLARINI GİZLEDİĞİ, ÇARPITTIĞI DOĞRU MUDUR?
ATIK BARAJINA, DENETİMLER ÖNCESİNDE TANKERLE HİPOKLOİRİT DÖKÜLMEKTE MİDİR?
OCAKTAN ÇIKAN PASA NASIL OLUP TA, KARAYOLLARINDA ALT TEMEL GEREÇİ OLARAK
KULLANILMAKTADIR?
GÖZLEM KUYULARI ASKIDA KALMIŞ MIDIR?
İŞLETME DIŞINA SU SALINIYOR MU?
YÖREDE YERALTI SU DÜZEYLERİ DÜŞÜYOR MU?
YERALTI SUYUNUN AĞIR METALLERLE KİRLENMESİ OLASILIĞI İZLENMEKTE MİDİR?

YUKARIDAKİ SORULARIN YANITLARI FİRMA VE İLGİLİ KAMU KURUMLARI TARAFINDAN
MUTLAKA VE
GECİKTİRİLMEKSİZİN KAMUOYUNA AÇIKLANMALIDIR.
MÜHENDİSLİK GEREKLERİ VE ÇEVRE KORUMA KURALLARINA, YASA VE YARGI KARARLARINA
UYGUN BİR BİÇİMDE,
GEREKEN İZİNLERİ ALINMIŞ, BÜTÜN DENETİMLERİN DÜZENLİ YÜRÜTÜLDÜĞÜ BİR DÜZEN
KURULANA KADAR İŞLETME ÇALIŞMALARI HEMEN DURDURULMALIDIR.

MADEN YASASI DEĞİŞİKLİĞİ YASA TASARISI GÜNDEM DEN ÇIKARTILMALIDIR!

Önceki hükümet döneminde TBMM'ne sunulan "Maden Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı" yöneltilen eleştirilere rağmen, yeni hükümet tarafından tekrar TBMM gündemine getirilmiştir.

Kamuoyundan gelen yoğun tepki nedeni ile TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu alt komisyonunca tekrar incelenen tasanda (zeytinlik alanları madencilik faaliyeti kapsamında bıkırılmasına karşın) eleştirilen noktalarda kayda değer bir değişiklik yapılmamış aksine alt komisyon tabiat parkları, özel koruma bölgeleri gibi alanlarda da madencilik faaliyetinin yolunu açmıştır.

Bu tasarının temel anlayışı özetle: "Çevrenin geliştirilmesi, insan ve çevre sağlığı ile ülkemizin doğal ve kültürel zenginliklerinin korunması, madencilik faaliyeti önünde bir engeldir. Hiçbir sınırlama olmadan, ülkenin orkanlarında, sulak alanlarında, milli parklarında, koruma altına alınmış doğal kültürel sit alanlarında madencilik yapılmalıdır. Bu amaçla madencilik faaliyeti önündeki çevre ve insan sağlığı ile doğanın korunmasına ilişkin mevzuat engelleri tamamen kaldırılmalı yada işlevsiz kılınmalıdır."

Tasan Yasalaşırsa;

* Ormanlar hesapsızca yok edilip, madencilik faaliyetine açılacaktır.

* Ülkemizin ender doğal zenginliklerinin bulunduğu milli parklar, özel koruma bölgeleri madencilik faaliyetine açılacaktır.

* Ağaçlandırma alanları madencilik faaliyetine açılacaktır.

* Tabiat parkları, tabiat alanları, tabiat anıtları, özel koruma bölgeleri, doğal ve kültürel sit alanları madencilik faaliyetine açılacaktır.

* Kentlerin imar alanları, turizm bölgeleri, kültür alanları madencilik faaliyetine açılacaktır.

* Su havzaları, sulak alanlar, karasuları, içme suyu havzaları madencilik faaliyetine açılacaktır.

* Tarım alanlarımız, meralarımız, kıyılarımız madencilik faaliyetine açılacaktır.

* İşletmelerin insan ve çevreye vereceği zararların önlenmesi için uygulanan ÇED prosedürü madencilik faaliyeti için uygulanacaktır. Madencilik faaliyetinin insan ve çevre sağlığına getireceği olumsuzluklar denetim dışı bırakılmaktadır.

* Madencilerin, gerçeği aykırı ve yasa dışı beyanları

ile kanuna aykırı tutumları sadece uyarı ile geçiştirilecek, haklarında ceza yasaları işletilemeyecektir.

Kısacası, nerede olursa orad; kültürel ve doğal değer olup olmasına bakılmaksızın, orkan varlığının yok olmasına aldırmaksızın, insanların sağlığı ve içme suyunu tehdit edip etmediğine aldırmaksızın, kentlerde yaşadığımız imarlı alanlara komşu olup olmadığına bakılmaksızın maden aranıp işletilecektir.

Tasarı, madenciliğin sorunlarına da çözüm getirmektedir. Herşeye karşı madenciliği hedefleyen tasarı, ülkemizin madencilik sorunlarına da çözüm getirmektedir. Tasarı yalnızca ülkenin yer altı kaynaklarının hiçbir kayıt ve kısıtlama olmaksızın yeraltından çıkartılması ve işlenmeden yurtdışına çıkartılmasını sağlamakta, üstelik başka hiçbir sektöre sağlanmayan imtiyaz ve teşviklerle desteklenmektedir. Maden işletme ruhsatlarına kutsallık ve dokunulmazlık sağlanarak kamu elindeki kaynaklar, çok uluslu şirketlere aktarılmaktadır.

* Madencilik alanındaki kamu girişimciliği tamamıyla tasfiye edilecek,

* Çok uluslu yabancı ortaklara madencilik imtiyaz ve teşvik uygulamaları ile birlikte yatırım olanakları sunulacak,

* Ülke sanayisi için değil, dış satım ve batı metropeilerine yönelik hammadde üretimi öne çıkarılacak,

* Madencilik politikaları, piyasalar tarafından belirlenecektir.

Dünyada Türkiye büyüklüğünde maden ruhsatlarına sahip dev tekeller ve onların uzantılarının ülkemizde de ruhsat taleplerinin olduğu biliniyor. Bu tasarının yasalması halinde, ülkemizin yüzlerce yerinde çok büyük alanlar, bu şirketler tarafından maden ruhsatları ile kapatılacak, bir anlamda işgal edilecektir.

Sömürgeler dışında, dünyanın hiçbir yerinde, yabancı sermayeye madencilik sektöründe dış satıma teşvik ve imtiyazlı yatırım izni verilmemektedir. Bu haliyle bu tasarı, bir sömürge ülkesine dahi görülemeyecek kıyımaya yol açacak, bu günün ve gelecek kuşakların sağlıklı yaşama ortamı yok edilecekti. Buna hiç kimsenin hakkı yoktur. Bu nedenle, sözü edilen tasarı meclisin gündeminden çıkartılmalıdır.

Tasarının gündemden çıkartılması için TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerine, başta İzmir milletvekilleri olmak üzere tüm milletvekillerine çağrıda bulunuyoruz. Çocuklarımıza, gelecek kuşaklara karşı sorumluluğumuzun gereği budur.

İZMİR, BERGAMA, EŞME, SİVRİHİSAR, HAVRAN-KÜÇÜKDERE ELELE HAREKETİ.